апрелиин
5
ЕСЕНЬЕ
(4709)
я хун.

Зүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБКОМОЙ ба УЛАН-УДЫН ГК-гэй болон Б М А С С Р-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ О Р Г А Н

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

-дахи Украинска фронтын сэрэгүүдые командалагша

ветскэ Союзай Маршал ТОЛБУХИНДА

Фронтын штабай начальник

Генерал-лейтенант ИВАНОВТО

КРАИНСКА фронтын сэ-
УКРАИНСКА фронтын
туһаламжатайгаар үсэд
байлдаапуудые хэһэ-
эр мүнөөдэр, апрелиин
урда районуудта оро-
халхалжа байһан неме-
гын газарай стратеги-
узел, Австриин столица
городые эзэлэн абаба.
ороxо замуудай түлөө ба
түлөө болоһон байлдаа-
дундуур мартын 16-һаа
хүртэр тус фронтын сэ-
үүдэй арбан нэгэн танко-
тэдэнэй дунда СС-тнэй
ние бута нэрьен һал-
й 130 мянга гаран сол-
фицерые плендэ абажа,
самоходно ехэ буу, 2 250
буу, сэрэгэй ондоо олон
гы хэһэн ба буляан аба-

годые эзэлэн абахын тү-
байлдаануудта генерал-
НАГОЛЕВ, генерал-лейте-
ТАЕВ, генерал-лейтенант
, генерал-лейтенант ТИ-
ал-лейтенант УТВЕНКО,
ант МИРОНОВ, генерал-
АХТИН, генерал-лейтенант
генерал майор ДЕРЕВЯН-
-майор РОЖДЕСТВЕН-
ал-майор БИРЮКОВ, гене-
ЗАК, генерал майор БОБ-
-майор ШКОДУНОВИЧ,
АФОНИН, генерал майор
енерал-майор ПАНЧЕНКО,
р ДЖАХУА, генерал-
АРЕНКО, генерал-майор
генерал-майор ДЕНИСЕН-
майор АФОНИН, полков-
КИН, полковник ЧИЖОВ,
УКС, полковник БРАНС-
вник ПАРФЕНОВ, полков-
ШЕВ гэгшэдэй сэрэгүүд;
Дунайска флотилиин
ХОЛОСТЯКОВ, капитан-
АРБОТЬК, капитан-лейте-
КИЙ гэгшэдэй корабльнуул
; артиллериин генерал-
ЕДЕЛИН, артиллериин
нант ВОЗНЮК, артилле-
ал-лейтенант ПЕСТЕРУК,
генерал майор ЦИКАЛО,
генерал-майор БРЕЖНЕВ,
генерал-майор ГУСЕВ,
генерал-майор РАТОВ,
генерал-майор ВЕЛИКО-
иллериин генерал-майор
О, полковник ФЕДОРОВ,
ЦКИЙ, полковник СЛЕ-
овник БОРИСЕНКО, пол-
ШАКОВ, полковник
полковник ПРОХОРОВ,
БУЛААНИН, пол-
ЛЕОНОВ, полковник
подполковник ЖИВУЦКИЙ,
НОВ, майор ГЛЕБОВ гэг-
еристүүд; танкова сэрэ-
ал-полковник КРАВЧЕН-
сэрэгүүдэй генерал-лейте-
нант ВОЛКОВ, генерал-лейтенант РУССИЯНОВ, генерал-лейтенант СВИРИДОВ, генерал-лейтенант АХМАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ПАБЕЛКИН, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ШТРОМБЕРГ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор САВЕЛЬЕВ, генерал-майор ГОВОРУНЕНКО, полковник ТЯГЛОВ, полковник БУДНИКОВ, полковник РУМЯНЦЕВ, полковник ОБДАЛЕНКОВ, полковник ИВАНОВ, полковник САХАРОВ, подполковник САВЕЛЬЕВ, подполковник СИМАНЬ гэгшэдэй танкистнууд; авиациин генерал полковник СУДЕЦ, авиациин генерал полковник ГОРЮНОВ, авиациин генерал лейтенант ЗЛАТОВЕТОВ, авиациин генерал-лейтенант ТОЛСТИКОВ, авиациин генерал лейтенант СЕЛЕЗНЕВ, авиациин генерал-лейтенант СТЕПИЧЕВ, авиациин генерал-лейтенант ПОДГОРНЫЙ, авиациин генерал-майор КОРСАКОВ, авиациин генерал-майор БЕЛИЦКИЙ, авиациин генерал-майор ТИЩЕНКО, авиациин генерал-майор КАМАНИН, полковник НЕДОСЕКИН, полковник ДЕМЕНТЬЕВ, полковник СМИРНОВ, полковник ИВАНОВ, полковник ТЕРЕХОВ, подполковник ШАТИЛИН гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-полковник КОТЛЯР, полковник МАЛОВ, полковник ВОДОВАТОВ, полковник ФАДЕЕВ, полковник ПАВЛОВ, полковник ЗАГРЕБИН, полковник БАБУРИН, полковник НОМИНАС, подполковник КОРНЕЕВ, подполковник МАТУЗАС, подполковник ГОЛУКОВИЧ гэгшэдэй сапёрнууд; хэлхеэ холбооной сэрэгүүдэй генерал-лейтенант КОРЛЕВ, авиациин генерал-майор МОРОЗОВ, полковник ШЕРВУД полковник КОТКОВ, полковник ЕГОРОВ, подполковник СУХИХ гэгшэдэй хэлхеэ-холбоошод шалгаржа гараба.

Игэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада ВЕНА городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаапуудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд болон частьнуудта „ВЕНСКЭ" гэһэн нэрэнүүдые олгожо орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 13-да 21 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол ВЕНА городые эзэлэн абаһан 3 дахи Украинска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ гурбан зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хорин дүрбэ дахин артиллериин буудалга хэжэ, Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй түлөө ВЕНА городые сүлөөлхын түлөө болоһон байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө болон бэеэ даанхай байхын түлөө болоһон байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

13. № 334

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

2-дохи Украинска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал МАЛИНОВСКИДО

Фронтын штабай начальник

Генерал-полковник ЗАХАРОВТА

2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, мүнөөдэр, апрелиин 13-да Чехословакиин газар дээрэ МОРАВА мүрэнэй баруун эрье дээрэ немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгууриин пункт ба харгы замуудай шухала узел болохо ГОДОНИН городые эзэлэн абаба.

ГОДОНИН городые эзэлэн абахын түлөө байлдаануудта генерал-лейтенант МАНАГАРОВ, генерал-майор ЯКОВЛЕВ, генерал-майор ТЕРЕНТЬЕВ, генерал-лейтенант САФИУЛИН, генерал-майор ЗДАНОВИЧ, генерал-майор ЕСИН, генерал-майор ПРЕОБРАЖАНСКИЙ, генерал-майор ОГОРОДОВ, полковник ГУБАНОВ, полковник СОЛОВЬЕВ гэгшэдэй сэрэгүүд; генерал-лейтенант ПЛИЕВ, генерал-майор ПИЧУГИН, генерал-майор КУЦ, генерал-майор ПАВЛОВ, генерал-майор БЕЛОУСОВ, генерал-майор ХРУСТАЛЕВ гэгшэдэй морито сэрэгшэд; артиллериин генерал-майор ПОПОВИЧ, полковник ПОГОРЕЛЫЙ, полковник МАРЧЕНКО, полковник ПАСТУХ, полковник ВЛАДИМИРОВ, полковник ЗВОНАРЕНКО, подполковник КАЛИМИН, полковник ШУВНЫЙ гэгшэдэй артиллеристнүүд; танкова сэрэгүүдэй генерал-майор БОГДАНОВ, полковник СУПЯН, подполковник АНТОНОВ гэгшэдэй танкистнууд; авиациин генерал-лейтенант ПОДГОРНЫЙ, авиациин генерал-лейтенант СТЕПИЧЕВ, авиациин генерал-майор КАМАНИН гэгшэдэй лётчигууд; инженернэ сэрэгүүдэй генерал-майор ТУПИЧЕВ, полковник ИСАЕВ, полковник МЯСНИКОВ, подполковник БАДАЕВ гэгшэдэй сапёрнууд; полковник МАКАРЕНКО, майор ШИШЕЛОВ, гүрэнэй аюулгүйе хамгаалгын полковник КАРПОВ гэгшэдэй хэлхеэ-холбоошод шалгаржа гараба.

Игэжэ туйлаһан илалтые тэмдэглэхын тулада ГОДОНИН городые эзэлэн абахын түлөө болоһон дайн байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгараһан соединенинүүд ба частьнуудые орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдэр, апрелиин 13-да 22 часта манай Эхэ ороной столица МОСКВА болбол ГОДОНИН городые эзэлэн абаһан 2-дохи УКРАИНСКА фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар арбан хоёр дахин артиллериин буудалга хэжэ Эхэ оронойнгоо үмэнэһөө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Онсо һайн дайшалхы ябуулгануудые хэһэнэй түлөө ГОДОНИН городые сүлөөлхын түлөө болоһон дайн байлдаануудта хабаадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ ороной эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байхын түлөө байлдаануудта ами бэеэ үгэһэн геройнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг.

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ тонилог!

Верховно Главнокомандалагша
Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной апрелиин 13 № 335

И. В. Сталин Америкын Холбоото Штадуудай посол господин В. А. Гарримантай уулзаба

Апрелиин 13-да СССР-ой Арадай Комиссарнарай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин болбол Америкын Холбоото Штадуудай посол господин В. А. Гарримантай уулзаба.

Уулзалга дээрэ СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Арадай Комиссар В. М. Молотов байлсаба.

Советскэ Информбюроһоо

Апрелиин 13-ай оперативна мэдээн

2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд добтолгоёо үргэлжэлүүлжэ, апрелиин 13-да Чехословакиин газар дээрэ МОРАВА мүрэнэй баруун эрье дээрэ немецүүдэй хамгаалгын газарай күсэтэ түшэг тулгууриин һуунт бэ харгы замуудэй шухала узел болохо ГОДОНИН городые эзэлэн абаад, мүн тэрэшэлэн ТВАРОЖНА ЛГОТА, ПЕТРОВ, СУДОМЕРЖИЦЕ, РОГАТЕЦ, ТВРДОНИЦЕ, КОСТИЦЕ ЛАНЖГОТ гэдэг һуурин газарнуудые эзэлэн абаа. ВЕНЭһЭЭ зүүн-хойгуур ба хойгуур тус фронтын сэрэгүүд Австриин газар дээрэ РИНГЕЛЬСДОРФ, НИДЕР-АБСДОРФ, НИДЕР-ЗУЛЬЦ, ГРОС, ТВАЙНБАРТ, ВОЛЬКЕРСДОРФ, МЮНИХШТАЛЬ, ГРОСС ЭБЕРСДОРФ гэдэг һуурин газарнуудые ба МАРТИНСДОРФ, ГРОС ЭБЕРСДОРФ, ХАГЕНБРУНН гэдэг түмэрзамай станцинуудые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

3-дахи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд 2-дохи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүдэй туһаламжатайгаар үсэд шанга үйлсын байлдаануудые хэһэнэйнгээ һүүлээр апрелиин 13-да Германиин урда районуудта ороходо замуудые халхалжа байһан немецүүдэй хамгаалгын газарай стратегическэ шухала узел, Австриин столица болохо ВЕНА городые эзэлэн абаба.

Венадэ орохо замуудай түлөө ба ВЕНА городой түлөө болоһон байлдаануудай ябаса дундуур мартын 16-һаа апрелиин 13 хүртэр тус фронтын сэрэгүүд немецүүдэй арбан нэгэн танкова дивизиие, тэдэнэй дунда СС-тнай 6 танкова армиие бута нэрьен һалгаажа дайсанай 130 мянган гаран солдат болон офицернүүдые плендэ абажа, 1.345 танк ба самоходно эхэ буу, 2.250 полевой эхэ буу, ондоо олон сэрэгэй зэбсэг үгы хэһэн ба булаан абаһан байна.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ тагнуулшадай бэдэрэлгэ ба хэдэн газарта бага зэргын удхашанартай байлдаанууд болобо.

Апрелиин 12-то бүхы фронтнууд дээрэ 40 немецкэ танк ба самоходно эхэ буу гэмтээгдэһэн ба үгы хэгдэһэн байна. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллериин бууудалгаар дайсанай 37 самолёт унагаагдаба.

★ ★ ★

Улаантугта Балтийска Флодой авиаци дайсанай кораблинууд ба транспортнуудта сохилго хэбэ

Апрелиин 11-дэ Улаантугта Балтийска флодой авиаци ПИЛЛАУ портдо ба ПИЛЛАУҺАА баруун-хойгуур далай соо немецүүдэй корабль болон сэрэгэй транспортнуудта сохилго хэбэ. Тус сохилтын эсэстэ хамта дээрэ 23.000 тонно уһа турихэ хэмжээтэй дайсанай 3 транспорт ба нэгэ миноносец шэнгээгдээ. Тэрээнһээ гадна бомбын эхэ тудалгаар 7.000 тонно уһа турихэ хэмжээтэй нэгэ транспорт галдагдаһан ба 8.000 тонно уһа турихэ хэмжээтэй нэгэ транспорт гэмтээгдэһэн байна.

Москва, Кремль.

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр СТАЛИНДА

Хүндэтэ Иосиф Виссарионович! Танай сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр немецко-фашистска булимтаргашадые өөһэдынь газар дээрэ бутасохижо ябаһан Улаан Армиин гайхамшаг эхэ илалтата добтолгохадаа Бурят-Монголой Байкало-Кударын аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад ба интеллигенциие ажалай шэнэ шэнэ габьяада зоригжуулна. Бидэ илахабди. Шуһата фашистска арьяатан буримуһэн үгы хэгдэхэ гэжэ бидэнэр сохом мэдэнэбди.

Манай Эхэ оронной бэеэ даанхай байдалые дайраһан хараалта дайсаниие эсэлэн илаха сагые ойртуулхые хүсэжэ, Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд ба интервентнүүдһээ сүлөөлһөөр 25 жэлэй ойе угтуулан бидэнэр «Байкало-Кударын колхозник» гэжэ танкнуудые бүтээлгэдэ 1.075000 түхэриг өөһэдынгөө ажалай нөөсэлгэһөө суглуулжа түрэнэй банкда оруулбабди. Манай зөөреэр бүтээгдэһэн танкнууд бүхы прогрессивнэ хүн түрэлхитэнэй дайсан болохо фашистска бузар булайнуудые хайрагамгүйгөөр бута сохиг лэ.

Манай хүндэтэ вождь ба полководец, манай агуу Эхэ оронной аралуудай зол жаргалай түлөө элүүр мэндэ ба олон олон жэлдэ ажаһуухые хүсэнэбди.

Аймисполкомой түрүүлэгшэ **БАРЬЯДАЕВ.**

ВКП(б)-гэй айкомой секретарь **БАХАНОВ.**

Б-Кудара, БМАССР.

Аймисполкомой түрүүлэгшэ нүхэр БАРЬЯДАЕВТА ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр БАХАНОВТА

«Байкало-Кударинска колхозник» гэжэ танкнуудые бүтээлгэдэ 1.075.000 түхэриг суглуулһан Байкало-Кударын аймагай ажалшадта минии ахадүүгэй амар мэндэ ба Улаан Армиин баясхалан хүргыт.

И. СТАЛИН.

В. М. Ломоносов

(Нүгшэһэнһөөнь хойшо 180 жэлэй ойдо

Дэлхэйн агуу эхэ эрдэмтэдэй нэгэн, ород арадай түрүүшын алдарта эрдэмтэ Михаил Васильевич Ломоносов 1711 ондо Денисовка гэжэ тосхондо түрэһэн юм. Энэ тосхон Архангельска Губерниин Северная Двина гэжэ мүрэндэ ойрохон байдаг.

Тэрээнэй эсэгэ өөрөө далай дээрэ загаһа баридаг ажалтай хүн байба. Тиимэһээ тэрэ Хойто мүльһэн далайда шилээд саана хүртэр ошожо, Мурманскын эрье шадар загаһа агнажа ябадаг бөлэй.

Эдир бишыхан Михаил хүбүүнэй тэрэ үеын олонхи хүүгэд шэнги эрдэм һургуулида бишыхандаа хойшо хабаадал саагүй бөлэй. Тэрэ болбол 10 наһа хүртэрөө хүдөө тосхондо байһан ба тэрээнэй удаа эсэгэтэеэ хамта далай дээрэ ябалсадаг болоһон юм. Эсэгэнь тэрэ хүбүүгээ бага бишыхан наһанһаань эхилжэ олзобориин ажалда һургажа, өөрынгөө оронд шадабаритай мэргэн халаа орхихо гэһэн зорилготой байгаа.

Ломоносовой һайса бэеэ хүсэтэрынь энэ хэрэг үргэлжэлбэ. Бишыханһаа һэргэг оюун ухаатай ба оролдосо хэшээлээр гайхамшаг байһан дээрэһээ Ломоносов далайнгаа үйлэдбэри хэрэгые хүсэд дүүрэн шудалжа шадаба. Тэрэ үеһөө эхилжэ ном дэбтэр уншадаг болоһон юм. Тэрээнэй ном уншаха ябадалдань ойро хүршэ һууһан Иван Шубной гэдэг ба приходско церковиин дьячок Сабельников гэгшэд туһалдаг байгаа. Тэрэ 12 наһанһаа эхилжэ церковэй номуудые болон хуули ёһэн тухай зохёолнуудые уншадаг болоо.

1725 оной үедэ өөрынгөө нютагай нэгэ хүнһөө Смотрицкиин бэшэһэн «Славянска грамматика» ба Магницкиин зохёоһон «Арифметика» гэһэн хоёр номуудые олоһон байгаа. Эдэ хоёр номууд залуу Ломоносовто харагдаһан эгээл түрүүшын церковиин бэшэ номууд байһан байгаа.

Тиимэ дээрэһээ эдэ номууд эдир залуу Ломоносовой оюун ухаанай бэлбэсорон түхэлшэхэ ябадалда тусгаар ехэхэн нүлөөтэй байһан юм. Тэрээнэй хоёрдохи Хойто эхэнь залуу Ломоносовто айхабтар харша шарүүнээр хандадаг байһан дээрэһээнь хэрэгтэй номуудтаяа танилсан шудалха ябадалдань ехэхэн түбэгтэй зүйлнүүд ушардаг байба.

Москвагай славяно—греко—латинска академида орохые оролдожо, 1730 ондо 19 наһатай Ломоносов Москва город загаһа ашаа шэрээшэдээр хамта ошобо.

Үндэр дээдэ изагууртанай хүүгэдэй һурадаг энэ һургуулида баггап абтахын түлөө тэрэ халаа өөрынгөө таряашан үг гарбалаа далдалан нюужа, «дворянска түрэлтэйб» гэжэ хэлэхэ баатай болоһон байгаа.

Москвада һуража байха үедөө тэрээнэй байдал тон хүндэ ба хаанаһаашье хүлеэхэ тэдхэмжэгүй байдаг һэн.

1735 оной эсэстэ Ломоносовые С.-Петербургын Университедтэ оруулжа, тэрээндэ точно наукануудые шудалха аргаболомжо олгоһон гайхамшаг ушарал тохёолдобо. Тэрэ үедэ Хими болон металлурги шудалхын түлөө тусгаар хүнүүдые хилын саана эльгээхэ хэрэгтэй болобо. Хилын саана һуралсахаар ошохо гурбан зонуудай нэгэниинь Михаил Васильевич Ломоносов тэмдэглэгдэһэн байгаа. Ломоносов халаа хилын саана Марбургска Университедэй гайхамшагта химик профессор Х. Вольф гэгшэдэ һураба.

1741 ондо С.-Петербургдаа бусажа ерэһэн Ломоносов Россиин наукануудай академиин дэргэдэхи түрүүшын химиин лаборатори эмхидхэбэ. Энэ үеһөө эхилжэ наукануудай бүхы һалбари дээрэ гайхамшаг шэнэ нээлтэнүүдые түйлажа, Михаил Васильевич Ломоносов эсэгэ оронойнгоо наукануудые дээшэлүүлэн хүтэлһэн байгаа.

Ломоносовой ажалые болон ажал-ябадалые шудалан шэнжэл-

һэн ородой агуу...
Пушкин иигэжэ б...
«Ломоносов гэгээр...
бүхы һалбаринууд...
Эрдэмые шудалхын...
нэй зүрхэ сэдьхэл...
налтайгаар эрдэ...
Историк, риторик, ...
мик, физик, микро...
ба шүлэг бэшэгшэ...
тэрэ бүгэдые шуд...
ниие саашань гүн...
шань ябуулжа ша...

Эсэгэ оронойнгоо...
урагшаа дэбжэхэ ...
хабтар ехэ ажал ...
хэйн агуу эхэ эрдэ...
ород арадай гайха...
Михаил Васильевич...
наһа бараһанһаа ...
болоһон эйн үдэрые...
ветскэ арадууд ур...
лэдэг байна.

Немецко-фашистск...
рагшадые өөһэдынь...
манай Улаан Арми...
сохижо байһан энэ...
рүүн үдэрнүүдтэ ...
сильевич Ломоносо...
дэрлэжэ юайһан ...
советскэ соёл куль...
даа урган хүгжэ...
эли тодо гэршэнь...

Ф.

Һурагшад туһална

ЗАНГРАЙ. Үндэр ургаса хуряажа, Эхэ орон болон фронтдоо ехээр таряа талха үгэхын түлөө һурагшад һайнаар оролдоно.

Ангирай эхин һургуулиие даагша нүхэр Насандаресэдэ һурагшадтаа энэ зорилгыень һайнаар ойлгуулба. Үндэр баян ургаса хуряахын түлөө агротехническэ хүдэлмэриие тон шанартайгаар хэхэ хэрэгтэй гэжэ һурагшад бүхэн ойлгобо.

Энэ һургуулиин һурагшад үбэлэй үедэ үнэһэ ба шубуунай аргал ехээр суглуулба. Баһа сабшалангай газарые шугы бургааһан болон модо шулуунһаа сэбэрлэбэ. Хоёр ...рагшад 20 гектар газар тон һайнаар ...

Хабарай полевой ... бэлэдхэлые саг ... дүүргэхын түлөө ... правлениидэ элибх... һална.

...з Союз Югославии ...хоорондохи хани ...ан, харилсан ...саха ябадал ба ...й һүүлдэ эб ...далаи барисаатай ...тухай договорто ...р табигдаба

...н Министрнүүдэй ...Түрүүлэгшэ Маршал ...о ба югославска Га... ...үүдэй Министр гос... Шубашич гэгшэдэй ...айха үедэ СССР-эй ба ... Правительствонуу... ...о хэлсээнүүд болоо. ...нүүд болбол гитле... ...ание дары түргэ... ...ээн бута нэрьеп ...бдалые бусад Нэгэ... ...нүүдтай хамта тус ...уай туйлахаар шии... ...ание, мүн тэрэшэ... ...й дайндашье, дай... ...тэхи үедэшье хоёр ...арадуудай хани ба... ...й найрамдалай бари... ...тулхэ эрмэлзэлгэтэй ...оршэлэн батадхаба.

...аанһеен өтитэлсэхэ ба ...оийголсохо байдалда ...о хэлсээнүүд болбол ...юз Югослави хоёрой ...хани барисаан, ха... ...алалсаха ябадал ба ...дэ эб найрамдалай ...байха тухай Договор... ...11-дэ гар табилгаар ...йна.

...тус Договорто СССР... ...Соведэй Президиу... ...лэгээр СССР-эй Ара... ...арнарай Соведэй тү... Орлогшо ба Гадаада Арадай Комиссар ...ов, Югославиин Ре... ...эй этигэмжэлгээр ...Министрнүүдэй Со... ...үүлэгшэ Маршал И. ...шэд гарнуудаа та...

... гар табиха үедэ ...Арадай Комиссарнарай ...үүлэгшэ И. В. Ста...

... гар табиха үедэ ...талаһаа Югославиин ...рнүүдэй Министр гос... ...Шубашич, СССР-тэхи ...ын Сайд госпо... Черноториин харэ... ...Министр генерал... ...М. Джилас, Худалдаан ...н Министр госпотин ...Хаһын Ажаүйлэ... ...нистр господин Б. ...Р-тэхи Югославска ...иин Начальник ге... ...нт Р. Примерои ...Николаевич. госпо... ...эгшэд байлаба.

...Союзай талаһаа Га... ...үүдэй Арадай Комис... ...шэ А. Я. Вышин... ...лавидахи СССР-эй ...й И. В. Садчиков, ...ИД-эй 4-дэхи Евро... ...гые Даагша А. А. ...Югославидахи Совет... ...Миссиин Начальник ...р А. Ф. Киселёв, ...в гэгшэд байлсаба.

... гар табилгын боло... ...эр В. М. Молотов ба ...Броз-Тито гэгшэд ...алад ба.

...Договор ... тен... т...

Залуушуул, мүрысөөндэ оролсогты!

ВЛКСМ-эй Обком болон БМАССР-эй Наркомземдэ

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем 1945 ондо газар хахалагшад залуушуулай, залуушуулай тракторна бригада болон залуу трактористнуудай, үндэр ургасын залуушуулай звенонуудай республиканска социалистическэ мүрысөө үргэн жэлүүлхэ тухай Заиграйн, Мухаршэбэрэй, Иволгын комсомолецуудай үүсхэлые һайшаагаад, энэ мүрысөөнэй услови батална.

ВЛКСМ-эй айком, аймагай газарай таһагууд болон колхоз, МТС, совхозуудай комсомольско организацинуудта иигэжэ дурадхаба гэбэл: газар хахалагшад залуушуулай, залуушуулай тракторна бригада болон залуу трактористнуудай, үндэр ургасын залуушуулай социалистическэ мүрысөөнэй условиие хүдөөгэй бүхы залуушуулда һайнаар ойлгуулжа, полевой хүдэлмэринүүдтэ ябадаг бүхы залуушуулые мүрысөөндэ хабаадуулха ябадал туйлаха; хүдөөгэй залуушуулай социалистическэ мүрысөөе үдэр бүри хүтэлбэрилхэ, мүрысөөнэй дүнгүүдые таһалгаряатуйгээр гаргаха, түрүүшүүлэй хүдэлмэриин дүй дуршал үргэнөөр харуулха; залуушуулай звенонуудта туһаламжа үзүүлхэ хүдэлмэридэ агрономууд, дүй дуршалтай колхозниигуудые олоор хабаадуулха, звенонуудай һуралсал эмхидхэхэ, тэдэнэргэ зорюулан агротехникээр лекци болон хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ, залуушуулай звенонуудай тушаажа абаһан участоктаа түхэрсэн жэл соо хүдэлмэрилхэ ябадал эмхидхэхэ.

4. Газар хахалагшад залуушуулай социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшын дүнгүүд—арбан хоног бүри, эсэслэһэн дүн—грамота болон шагналнуудые үгэлгэтэйгөөр хабарай тарилгын һүүлдэ гаргагдаха байна.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем хабарай тарилгые богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө залуу газар хахалагшадай социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсохые колхозой бүхы залуушуулые уряална.

1945 ондо үндэр ургаса хуряаха залуушуулай звенонуудай республиканска социалистическэ мүрысөөнэй

УСЛОВИ

1. Мүрысөөндэ колхозуудай бүхы залуушуулай звенонууд хабаадажа болохо байна.

2. Республиканска социалистическэ мүрысөөндэ нимэ залуушуулай звенонууд плаһанда тоологдохо гэбэл:

а) хабарай тарилга богонихон болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, яровой тарилгын байгуулагдаһан түсэб дүүргэһэн;

б) тарилгын хойноһоо һайнаар харууһалжа, ургаса хуряалга саг болзор соонь гээлтэгүйгөөр үнгэргөөд, даажа абаһан участогуудһаа байгуулагдаһан түсэбһөө үлүү 25 процент ургаса абаһан;

в) пар, намарай пар, намарай тарилгын түсэб дүүргэһэн;

г) мори, сарнуудаа оролдосотой һайнаар харууһалжа, хүдөө ажалай зэр зэмсэгүүдээ бүрин бүтэн байлгаһан.

3. Республиканска мүрысөөндэ илаһан залуушуулай звенонуудта доро дурдагдаһан шагналнууд байгуулагдаба:

НЭГЭ НЭГЭДЭХИ —ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг ба грамота, 1.500 түхэриг мүнгэн шагнал,

ХОЁР ХОЁРДОХИ— ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамота ба тус бүриин 1.000 түхэриг мүнгэн шагнал.

ГУРБА ГУРБАДАХИ—ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамота ба тус бүриин 750 түхэриг мүнгэн шагнал.

Даажа абаһан участогайнгаа байгуулагдаһан түсэбһөө дээдэ тээ 150 процент ургаса хуряаһан залуушуулай звенонууд СССР-эй Наркомземэй «Магтаалай грамотаар» шагнагдахаар зуураалагдаха, тэрэнэлэн үлэмжэ шалгарһан залуу колхозникууд ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамотаар шагнаха ба «Социалистическэ хүдөө ажалай отличник» гэһэн СССР-эй Наркомземэй үбсүүндээ зүүдэг значогоор шагнагдахаар зуураалагдаха байна.

4. Залуушуулай звенонуудай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд жэлдээ хоёр удаа гаргагдаха гэбэл. түрүүшынхи—хабарай тарилгын һүүлдэ, хамтадан дүнгэлһэн—шангуудые үгэлгэтэйгөөр—1945 оной ноябриин 1-дэ.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем залуушуулай звенонуудай социалистическэ мүрысөөндэ эдибхитэйгээр оролсожо, үндэр ургаса туйлан фронтдоо бүри ехэ таряа, хартаабха, овощь болон ажаүйлэдбэридэ түүхэй эд үгэхые залуу колхозниигуудые бүгэдынь уряална.

МТС совхозуудай, залуушуулай тракторна бригада болон залуу трактористнуудай 1945 оной республиканска социалистическэ мүрысөөнэй

УСЛОВИ

1. Мүрысөөндэ МТС, совхозуудай залуушуулай бүхы тракторна бригада болон залуу трактористнууд хабаадалсажа болохо байна.

2. Республиканска социалистическэ мүрысөөндэ нимэ залуушуулай тракторна бригаданууд илаһанда тоологдохо гэбэл:

а) хабарай полевой хүдэлмэриин, пар хахалха, ургаса хуряаха, намарай тарилгын, намарай пар хахалха түсэбүүдые саг болзор соонь дүүргэһэн ба условно трактор бүхэнөөр 350-һаа доошо бэшэ гектар элдүүрилһэн, 15 футово комбайн бүхэнөөр 200 гектарһаа доошо бэшэ эрхим шанартайгаар хуряаһан;

б) тарилгын урда тээхи газарай хурьһэ элдүүрилхэ, тарилга хэхэ, тарилгын хойноһоо харууһалха агротехническэ заабаринуудые наринаар сахиһан, даажа абаһан участогуудһаа түсэбтэ ургасаяа туйлаһан;

в) машинануудаа техническээр харууһалха гурим дүүргэһэн, трактор болон прицепной зэр зэмсэгүүдээ жэшээтэ һайнаар абажа ябаад, полевой хүдэлмэринүүдэй дүүрэмсэр МТС, совхозуудай буусануудта бүрин бүтэнөөр абаашаһан;

г) нишэ-тиишээ хооһоор ябахаа болижо, гамтайгаар хахалаан, 10 процентһээ доошо бэшэ горючи арбилһан, тракторнуудаа тоһодохо болон бусад хэмжээнүүдэй гуримуудые сахиһан.

3. Социалистическэ мүрысөөндэ илаһан залуушуулай тракторна бригаданууда доро дурсагдаһан шагналнууд байгуулагдаба.

Нэгэ нэгэдэхи—ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй дамжуулгын Улаан туг ба грамота, 3.000 түхэригэй мүнгэн шагнал.

Хоёр хоёрдохи—ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамота ба тус бүриин 2.000 түхэриг мүнгэн шагнал.

Гурба гурбадахи — ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамота ба тус бүриин 1.000 түхэриг мүнгэн шагнал.

Мүрысөөндэ илаһан тракторна бригаданuудай бригадирнууд ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамотануудаар шагнагдаха ба «МТС-эй тракторна бригадын эрхим бригадир» гэһэн СССР-эй Наркомземэй значогоор шагнагдахын түлөөдэ зуураалагдаха байна.

Эрхим трактористнууд ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамотануудаар шагнагдаха болон СССР-эй Наркомземэй «МТС-эй эрхим тракторист» гэһэн үбсүүндээ зүүдэг значогоор шагнагдахаар зуураалагдаха юм.

Мүрысөөе һайнаар эмхидхэжэ залуушуулай бүхы тракторна бригадануудаар тракторна хүдэлмэриин түсэб дүүргүүлхэ ябадал туйлаһан МТС, совхозуудай комсомольско организацинууд ВЛКСМ-эй обкомой грамотаар шагнагдаха ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдахын түлөө зуураалагдаха байна.

5. Залуушуулай тракторна бригадануудай мүрысөөнэй дүн дамжуулгын Улаан туг барюулгатайгаар аймагуудаар—10 үдэр соо нэгэ удаа, республика соо һарадаа нэгэ гаргагдаха юм. Мүрысөөнэй һүүлэй дүн хүдөө ажалай хүдэлмэриин жэлэй дүүргэгдэхэдэ шагналнуудые үгэлгэтэйгөөр гаргагдаха байна.

ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомзем, залуушуулай бригаданууд, залуу трактористнуудые республиканска социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, ... тарялан дээрэ стахановскаар хүдэлмэрилэн, түрүү һуури эзэлхын түлөө тэмсэхыень уряална.

1945 оной хабарай тарилгын үедэ газар хахалагшад-залуушуулай республиканска социалистическэ мүрысөөнэй

УСЛОВИ

1. Мүрысөөндэ газар хахалдаг бүхы залуу колхозниигууд хабаадалсажа болохо байна.

2. Республиканска социалистическэ мүрысөөндэ нимэ газар хахалагшад залуушуул илаһанда тоологдохо гэбэл:

а) колхоздо байгуулагдаһан газар хахалха үдэр бүриин норхо норёор—110 процентһээ доошо бэшэ, тэрэшэлэн сараар 105 процентһээ доошо бэшэ һайн шанартайгаар дүүргэһэн;

б) тушаажа абаһан жудхэхэ үхэрээ оролдосотойгоор харууһалан гобио тарган байлгаһан. ...

гүүдээ бүрин бүтэн байлгаһан.

3. Республикын эрхим газар хахалагша» гэһэн нэрэзэргэ абалгатайгаар мүрысөөнэй энэ услови дүүргэһэн паугшад ВЛКСМ-эй обком болон БМАССР-эй Наркомземэй грамотаар шагнагдаха, мүн түстаар шалгарагшадта энээнһээ гадна доро дурсагдаһан шагналнууд байгуулагдаба гэсэл:

5 нэгэдэхи—тус бүриин 500 түхэригэй.

10 хоёрдохи—тус бүриин 300 түхэригэй.

11 гурбадахи—тус бүриин 200 ...

Үхэр малаа олошоруулхын түлөө

Үхэр малаа тобир тарганаар үбэлжүүлжэ, гүрэнэй түсэб дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон Кударын аймагай «Улаан таряашан» колхозой һүнэй-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд үбэлэй хахир нама хүйтэниие гарта гайгүйгөөр гаража гараба. Фермэ, бүргүүлэй малшадай магтаалта ажалай ашаар үхэр малынь шадал шанжаа алдангүй тобир тарган зангаараа үбэлжэбэ.

Түрүү малшад Бундаева, Куренова, Доржиева, Тулбуршева гэгшэд харууһалдаг малнуудаа үлэмжэ һайнаар онды оруулжа ...

Тэрэшэлэн фермын малшад тул абалга һайн белэдхэлтэйгээр үгтаад, гарһан тугалнуудаа гарзагүйгөөр тэнжээжэ байха юм.

Һаяхан, энэ фермын малшад «1945 ондо колхоз ба совхозуудаар малажалые хүгжүүлхэ гүрэнэй түсэб тухай» СССР-эй СНК болон ВКП(б)-эй ЦК-тай тоггоолые зүбшөн хэлсэжэ һайшаагаад, саашадаа улам оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, гүрэнэй түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ бүхы хүсөө гаргахабди гэжэ нэгэн дуугаар мэдүүлбэд.

Б. ...

Специалистын зүбшөл

Тарилгын урда тээ газарай хүрьһэ элдүүрилхэ агротехникэ

Энэ жэлдэ дулаан хабар болобо. Тиимэдээ газарай хүрьһэн түргэн гэдэжэ республикын олон колхозуудай тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ эхилхэ арга олгоо.

Тарилгын урда тээхи газарай элдүүрилгэ саг болзор соонь эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ хабарай тарилга амжалтатайгаар үнгэргэжэ яровой культурануудай үндэр ургаса хуряаха шиидхэхы нүхэсэл болоно. Хуурай, һалхитай ута хабар болодог манай республикын байдалда агротехническэ болзор соо газарай хүрьһэ зүбөөр элдүүрилхэ ябадал илангаяа ехэ удхашанартай. Тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ газарай хүрьһэндэ шииг нойто бариха, тарималай ургахада эрхим нүхэсэл болохо, хүрьһые зөөлэрүүлжэ бамбайлгаха, таряанай ургаха бүхы үедэ үндэһэтэй буртаг болон бусад үбһэ ногоонһоо хамгаалха ябадал хангаха байна. Мүн тарилгын урда тээхи газарай хүрьһэ элдүүрилхэ ябадал полинии зэлэ тала жэгдэлжэ, хуриалгын машинануудай таарамжатайгаар хүдэлмэрилхэ арга хангадаг юм.

Тарилгын урда тээхи газарай хүрьһэ элдүүрилхэдээ участок бүхэндэ ямар культурануудай таригдаха болон мүн буртаг үбһэнтэ дарагдатаг газарые харалсаха ёһотой. Манай республикын байдалда доро дурсагдаһан газарнуудта тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ заатагүй үнгэргэхэ гэбэл: пар, намарай пар болон пропашной культурануудые тариха (хартаабха, корнеплот) участогуудые хүрьһэнэй тэлэмсээр хабар эртэ 5—6 сантиметр гүнзэгытэйгөөр заатагүй борнойлхо хэрэгтэй. Хахалһан газарые зиг-заг гэжэ хүнлэ борнойгоор хүндэлэн борнойлходо һайн байдаг. Иигэжэ борнойлходо газарай далан һайнаар жэгдэрхэ юм. Хөлөн дахин борнойлхо байһанаа газарай хүрьһэнэй шанарһаа мэдэхэ байна. Хэрбээ хүрьһэнэй бамбагар ба хахалагдаһан газарай ехэ хатуу байбал нэгэ дахин борнойлһоороо хизаарлахада болоно. Үдхэн хатуу

Д. ЛЕСИК, БМАССР-эй Наркомзэмэй главна агроном.

★ ★

хүрьһэтэй участогуудые 2—3 удаа борнойлхо хэрэгтэй.

Буртаг үбһэгүй сэбэр ба хатуу дэгнүүлгүй (эртэ хабар борнойлогдоһон) пар болон намарай пар дахин хахалхагүйдэ болохо байна. Иимэ участогууд дээрэ тарихаһаа урда тээ борнойлхотоёо нэгэн дор культиваци хээд тарихада болохо юм.

Үдхэн нэгэ жэлэй буртаг үбһэндэ/дарагдаһан пар дахин хүсэд гүнзэгыгөөр хахалжа һайнаар борнойлхо ябадал зайлашагүй. Хяаг үбһэндэ дарагдаһан парай участогуудые түрүүшын ээлжээндэ хүсэд гүнзэгыгөөр хахалжа хүндэлөөшэнь заатагүй культиваци, борной хэхэ хэрэгтэй. Иимэ участогуудые борнойлходоо борнойнгоо шүдэ саг үргэлжэ үндэһэтэ үбһэнһөө сэбэрлээд, түрөнөө морин болон гар тармуураар тармажа полиһоо холо абаашаха шухала үндэһэтэй буртаг үбһэндэ дарагдаһан участогуудай хүрьһэ сан борнойгоор элдүүрилжэ, тэрэшэлэн гараар болон һорбоотой (сошниково) сеялкээр тарилга хэжэ огто болохогүй.

Хахалагдаһан элүүр болон залууг элдүүрилхэдээ дэгнүүлээ хэрзэргээр бутаргагдаһанда шухала анхаралаа табиха хэрэгтэй. Һайнаар бутаргагдаһан дэгнүүлтэй иимэ газарые зиг-заг борнойгоор элдүүрилһээрээ хизаарлахада болохо байна. Бутаргагдаагүй ехэ дэгнүүлтэй газарта хэдэн удаа хүндэлэн ба һөөлжүүлэн дисковани хээд. удаань заатагүй борнойлхо хэрэгтэй. Дэгнүүл бутаргаха хүдэлмэри эртээнһээ эхилхэ хэрэгтэй. Энэ халаа түргэн хатажа ургаса доошолуулжа болодог юм.

Республикын колхозуудай параар хүсэд хангагданхай бэшэ дээрэһээ энэ жэлэй тарилгын ехэнхи хуби хабар хахалагдаһан газарта хэгдэхэ байна. Тиимэдэ газар хахалха шанар һайжаруулхын тулада саһанай хайламсаар полиние һолоомын узуурай үлэгдэлнүүд болон буртаг үбһэнүүдэй набшаһанһаа сэбэрлэхэ шухала. Энэ хүдэлмэри хүнгэдхэхэ болон газар хахалха шанар һайжаруулха, тэрэшэлэн газар элдүүрилдэг зэр зэмсэгүүдтэ бусайдан барилдажа һаад ушаруулхагүй, хүрьһэ элдүүрилхэ шанар гутаахагүй байна. Үндэрөөр тайрагдаһан һолоомын узуур галдаха хэрэгтэй. Тиихэдээ түймэртэ эсэргүү бүхы хэмжээнүүдые абаха ёһотой. Һолоомын узуур галдахада гарһан үнэһэн дээрэ хахалхада һайн үтэгжүүлгэ болоно үгэдэг юм.

Хабарай тарилга эрхим болзортэ үсөөн хоног соо үнгэргэхын түлөө газар хахалха, борнойлхо хүдэлмэринүүдые али болохо аргаар эртэ, һайн шанаргайгаар үнгэргэхэ хэрэгтэй.

Үндэһэтэй буртаг үбһэндэ дарагдаһан газарта нэн түрүүн тракторнуудые табижа гүнзэгыгөөр хахалха шухала.

Оройн яровой культурануудай (овес, гречиха, просо) тарилгада зорюулагдаһан участогуудта хабар эртэ байхада һолоомын узуур дээрэ 4—5 сантиметр гүнзэгытэй лущени хэхэ ёһотой. Энэ хүдэлмэри үнгэргэхын тулада хоёр корпустай плугһаа гадна, дранач. культиватор хүнлэ борнойнуудые хэрэглэхэ хэрэгтэй. Энэ хэмжээ-ябуулга газарай хүрьһэндэ шииг нойто байгуулха болон удаалуулан хахалхада угы хэгдэдэг буртаг үбһэнһөө хамгаалха арга олгоно. Уридшалан һайжаруулагдаһан хүрьһэтэй газар тарилгын урда тээ 10—12 сантиметр гүнзэгытэйгөөр хахалхада болохо байна.

Морин болон тракторна плугуудай анзаһые зохидоор тааруулжа табиха гээшэ зайлашагүй шухала болоно. Тараан ажалай бригадирнууд плуг бүхэнөө өөһэдөө шалгажа, заһабарилагдаагүй дутуунуудай байбал ябууд дундаа усадхаха үялгатай.

Газарай хүрьһэндэ шииг нойто байлгахын түлөө тарилгын урда тээхи элдүүрилгэ һайнаар үнгэргэхэ ябадал—үндэр ургаса хуряаха эгээл шухала тэмсэл мүн.

Хоринн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз хаба[...] рилгада ябаха моридоо амаруулжа эхилээ. ЗУРАГ ДЭ[...] колхозой амаралтада гаргагдаһан адуу мориид.

О. Зенкин[...]

Аймагай колхозуудта ханда[...] гаргаба

Һаяхан Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо Сэлэнгын аймагай колхозуудай таряанажалай бригадын бригадир, шанарые сахигшад болон участково агрономуудай суглаан болоо. Энээндэ хабаадаһан 60 гаран хүн хабарай тарилга үнгэргэхэ зорилгонууд тушаа ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Будаевай элидхэл дуулаба.

Элидхэл тушаа үгэ [...] 14 хүн тарилгые агро[...] богонихон болзор соо э[...] нартайгаар дүүргэхэ [...] дые хэлэһэн, мүн дут[...] нуудаа шүүмжэлһэн ба[...]

Удаань эдэнэр хабарай [...] гые эрхим шанартайгаа[...] дүүргэхые уряалан ай[...] хы колхозуудые уряа[...] далга гаргаба.

80 гаран хүн трактористнууд курс дүүргэбэ

Энэ жэлдэ механизаторска кадрнуудые бэлэдхэхэ Ильквын һургуулиин дэргэдэхи курс 80 гаран трактористнууд дүүргэжэ гараба. Эндэ һураһан трактористнуудай олонхид эрёо оньһото трактор машина һайнаар шудалаа гэжэ тэмдэглэгдэбэ. 9 хүн тусгаар шалгаржа һу[...] директорһээ баясхала[...] шагнагдаа. Тэдэнэй ду[...] Стрежнева (Курба), А[...] (Хэжэнгэ). Шойнзонов [...] Хандаева (Б-Куналей), [...] (Эгэтэ) ба бусад.

Ц. ЦЫРЕ[...]

Харюусалгата редактор
Ц. Г. ГАЛСАНОВ

Фронтовигуудай үхибүүдтэ туһална

ХОРИ. (Манай корреспондентһээ). Анаагай сомоной «Улаан Одон» колхозой дэргэдэхи эхин шатын һургуулида һуража байһан фронтовигуудай үхибүүд халуун анхаралаар хүреэлэгдэнэ.

Сэрэгэй алба хэгшэдэй ба фронтовигуудай үхибүүдтэ туһаламжа үзүүлхэ гээшэмнай Улаан Армидаа анхарал табидагайнь тон хахадынь мүн. Тиигэжэ ойлгоһондоо колхозой правлени болон эндэхи комсомольско организаци али болохо туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэ үхибүүдые халуун анхаралаар хүреэлһэнэй ашаар 1944—45 онуудай һуралсалай жэлэй эхилһээр эдеэ хоол болон хубсаһа хунараар дутаһан шалтагаанаар хэшээлһээ нэгэшье үхибүүн таһараагүй.

Һаяхан комсомолецууд өөһэдынгөө зүгһөө фронтовигуудай үхибүүдтэ туһалжа, 3 паар дулаан бээлэй, 2 малгай, 400 түхэриг мүнгэ үгөө.

И. Ф. Кастеллын эди шэди тухай

Апрелиин 17 ба 18-да Ленинэй Ордента Бурят-Монголой Гүрэнэй театр соо И. Ф. Кастелло гэгшэ хүнэй һанал бодолые гааха туршалгануудые харуулха байна.

Хүнэй һанал бодолые тааха ябадал мүнөө хүртэр шэнжэлэгдэжэ дүүрээгүй юм. Гэбэшье И. Ф. Кастеллын туршалганууд халаа эрдэм ухаанай хүгжэлдэ шэнэ һонирхолтой ба гүнзэгы удхатай алхамуудые хэжэ байна.

Бурят-Монголой областной больницын невропотолог нүхэр Есьманский гэгшэ И. Ф. Кастеллын өөрынь һудалай хүдэлхэеэ болищоод байһаниинь тусхайта шалган бэеэрээ лаблажа мэдэбэ. И. Ф. Кастелло халаа ямаршье хэлэн дээрэ, буряадшье, ородшье, якутшье, грузиншье хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн үгэнүүдые харангүйгөөр таажа уншадаг юм.

И. Ф. Кастеллын гайхамшагта туршалганууд халаа мүнөөдэр хүнэй ухаан бодолдо ороогүй юумэнүүд үглөөдэр научна тайлбари олохо шадаха байһан тухай гэршэлнэ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. ТЕЛЕФОНЫ: ответ. редактора—23 АТС—180; зам. ответ. редактора—7-89; ответ: секретаря—3-23. отдел[...] партийной жизни и промышленности—7-89; сельского хозяйства—6-03, писем и переводов—6-03 (2 зв:); об'явлений—2-64 (2 зв.).